

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-93>

УДК 338.984:657.62 (073)

Особливості планування інвестиційної стратегії розвитку на підприємствах у сучасних умовах

Сазонова С.В.

кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту
Державного університету телекомунікацій

У статті уточнено сутність інвестиційної стратегії розвитку; сформульовано особливості стратегічного планування для сучасних підприємств та виявлено основні перешкоди на шляху впровадження інвестиційної стратегії розвитку. Це дало можливість обґрунтувати та запропонувати оновлений механізм планування інвестиційної стратегії розвитку на підприємстві. Визначені складники цього механізму забезпечують адаптивність планування інвестиційної стратегії розвитку підприємства до зміни внутрішнього та зовнішнього середовища у сучасних умовах, що посилює конкурентоспроможність підприємства та забезпечує його розвиток у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: інвестиційна стратегія розвитку, стратегічне планування, складники механізму інвестиційного стратегічного планування.

Sazonova S.V. ОСОБЕННОСТИ ПЛАНИРОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

В статье уточнена сущность инвестиционной стратегии развития; сформулированы особенности стратегического планирования для современных предприятий и выявлены основные препятствия на пути ее внедрения. Это позволило обосновать и предложить обновленный механизм планирования инвестиционной стратегии развития предприятия. Определены составляющие этого механизма, которые обеспечивают адаптивность планирования инвестиционной стратегии развития предприятия к изменениям внутренней и внешней среды в современных условиях, что усиливает конкурентоспособность предприятия и обеспечивает его развитие в долгосрочной перспективе.

Ключевые слова: инвестиционная стратегия развития, стратегическое планирование, составляющие механизма инвестиционного стратегического планирования.

Sazonova S.V. PECULIARITIES OF PLANNING INVESTMENT STRATEGY OF DEVELOPMENT ON ENTERPRISES IN MODERN CONDITIONS

The article clarifies the essence of the investment development strategy; features of strategic planning are formulated for modern enterprises and the main obstacles identified in the way of implementation of investment strategy. This allowed to substantiate and offer an updated mechanism for planning an investment strategy for enterprise development. The components of this mechanism making the opportunity to adapt of the planning of the investment strategy of the enterprise development to changes in the internal and external environment in modern conditions. This will strengthen the competitiveness of the enterprise and ensure its development in the long term.

Keywords: investment development strategy, development planning strategic, components of the mechanism of investment strategic planning.

Постановка проблеми. Нині системи стратегічного управління та менеджменту дуже важко справляються із позаплановими подіями у політичній, економічній та соціальній сферах. Зовнішнє середовище підприємства перебуває у постійних процесах змін під впливом конкурентів, вимог споживачів, технологічного прогресу, а також завдяки трансформації господарських зв'язків. Більшості підприємств у таких умовах необхідним є впровадження інвестиційної стратегії розвитку для підвищення ефективної діяльності підприємства та його конкурентоздатності, а також нові підходи до стратегічного плану-

вання, яке є основоположною функцією стратегічного управління. Визначення основних особливостей планування інвестиційної стратегії розвитку в сучасних умовах дасть змогу вдосконалити систему стратегічного планування на підприємстві; виявити напрями розвитку та модернізації виробництва згідно з тенденціями розвитку сучасного ринку; зрозуміти, які необхідні структурні, управлінські та організаційні зміни, що забезпечать інвестиційний розвиток підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теорії та практиці стратегії розвитку приділяється велика увага з боку таких закордонних

науковців, як М. Альберт, Н. Вінер, П. Друкер, М. Мескон, Г. Мінтцберг, Т. Пітерс, М. Портер, Й. Шумперт, Ф. Хедоурі. Проблематика інвестиційної стратегії підприємства в сучасних умовах висвітлюється у працях таких відомих сучасних учених, як О.Є. Гудзь, І.М. Зелізко, С. Легамінова, Ю.В. Пахомова, П.А. Стецюк, І.Ю. Швець. Різні аспекти інвестиційної стратегії розвитку підприємства відображені у працях О. Апарової, Є. Байкова, Г. Бубнової, В. Василенко, А. Глушанкової, Л.В. Лазоренко, Ю. Пахомової. Але, незважаючи на значний вклад у розроблення цієї тематики, у вітчизняній науковій літературі поки що немає чіткого механізму планування інвестиційної стратегії розвитку підприємства у сучасних складних умовах. Тому вважаємо необхідним переосмислення наявних напрацювань та здійснення наукових розробок зазначеної проблематики.

Мета дослідження – аналіз теоретичних підходів до вивчення проблем планування інвестиційної стратегії розвитку підприємства та його особливостей на телекомунікаційних підприємствах для створення ефективної системи планування та впровадження зазначеної стратегії під час надання сучасних телекомунікаційних послуг.

Виклад основного матеріалу. Важливе місце серед усіх функцій менеджменту підприємства завжди займало стратегічне планування, але в сучасних економічних умовах підсилилася роль планування інвестиційної стратегії розвитку, оскільки це дає можливість сталого розвитку підприємства в умовах глобальної економічної кризи. До основних проблем, які підтверджують необхідність розроблення та впровадження інвестиційної стратегії розвитку на підприємствах, можна віднести: високу інформатизацію суспільства, підсилення значення доступу до інформаційних ресурсів, розвиток принципово нових видів товарів та послуг, зміни у життєвому циклі товарів та послуг, підвищення інтересу до прогнозування тенденцій споживання, прискорення науково-технічного прогресу тощо. Окреслені проблеми ускладнюють роботу підприємств та вимагають залучення інвестицій на довгострокову перспективу, зважаючи на тенденцією швидкого насичення попиту наявними товарами та послугами та постійним підвищенням вимог з боку споживачів до якості та інноваційності товарів і послуг. У таких динамічних умовах нестабільного оточення інвестиційна стратегія розвитку підприємства забезпечує його здатність адаптува-

тися до зовнішнього середовища та досягати поставленої мети. Особливого значення це питання набуває для телекомунікаційних підприємств, оскільки вони функціонують у найбільш інноваційній, швидкозмінній та високотехнологічній сфері, яка потребує інвестицій. Таким чином, питання інвестиційної стратегії розвитку підприємства для цих підприємств є актуальним.

Сучасна економічна література пропонує трактування інвестиційної стратегії як інструмента стратегічного планування. В основу розроблення інвестиційної стратегії покладено принципи планування, які являють собою програму дій щодо розвитку фірми, відповідне управління, визначення перспективних орієнтирів діяльності підприємства на основі оцінювання його потенційних можливостей і прогнозування розвитку середовища [7, с. 207]. Інвестиційна стратегія, на нашу думку, досить точно охарактеризована сучасними вченими як система довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, що зумовлені загальними завданнями його розвитку та інвестиційною ідеологією, а також вибором найефективніших шляхів їх досягнення [4, с. 229]. Тобто це сукупність правил для прийняття рішення та низка рішень, що визначає способи залучення, накопичення і використання фінансових ресурсів.

Під час процесу планування інвестиційної стратегії розвитку визначається мета підприємства та шляхи їх досягнення. Сутність інвестиційної стратегії розвитку полягає не лише у розробленні довгострокового плану дій щодо залучення інвестиційних ресурсів, але й передбачає здатність підприємства адаптуватися та пристосовуватися до зміни внутрішнього та зовнішнього середовища у процесі реалізації інвестиційної стратегії розвитку [2; 5; 10].

Під час складання плану реалізації інвестиційної стратегії розвитку доцільно враховувати усі вищезазначені напрями. При цьому заплановані результати інвестиційної діяльності можуть містити у собі такі складники: вдосконалення товарів та послуг, а також технологій їх виготовлення та надання; покращення обслуговування; підвищення конкурентоспроможності підприємства; збільшення інформаційної та збутової частки ринку; додаткова інформація щодо потреб споживачів; зростання вартості підприємства; розроблення інновацій; ефективне управління підприємством та зміцнення лояльності споживачів послуг тощо.

Процес інвестиційного стратегічного планування – це інструменти, за допомогою яких обґрунтовуються управлінські рішення під час залучення інвестиційних ресурсів підприємством. Важливе завдання інвестиційного стратегічного планування полягає у забезпеченні нововведень, що необхідні для функціонування підприємства [1, с. 110] в цьому процесі. Процес розроблення інвестиційної стратегії розвитку включає в себе основні функції стратегічного планування, до яких належать: розподіл усіх ресурсів (інформаційних, кадрових, матеріальних тощо); адаптація до зовнішнього середовища (приспосовування підприємства до умов ринку, що постійно змінюються); координація та регулювання (узгодження зусиль структурних підрозділів підприємств для досягнення мети, яка визначена стратегічним планом); організаційні зміни (формування підприємства, яке забезпечує узгоджену роботу персоналу управління, розвиток мислення менеджерів, врахування минулого досвіду стратегічного планування).

Механізм планування інвестиційної стратегії розвитку є елементом системи планування підприємства, тому можна йому дати визначення як комплексу взаємопов'язаних підсистем підприємства, який забезпечує роз-

роблення інвестиційної стратегії та їх обґрунтування у стратегічних планах. Механізм включає в себе такі складники: інформаційні (бази та банки даних про стан зовнішнього та внутрішнього середовища), науково-методичні (принципи, нормативно-правова база стратегічного планування, методи, моделі, методика), процесно-орієнтовні складники (функції стратегічного планування та планові процедури), організаційні (організаційна та корпоративна культура та структура стратегічного планування). Складники механізму стратегічного планування наведені на рис. 1.

Механізм планування інвестиційної стратегії розвитку повинен відповідати структурі підприємства, тобто порядку сталих зв'язків об'єкта, які забезпечують його цілісність та дають змогу зберігати властивості за різних зовнішніх та внутрішніх змін [9, с. 22].

Структура планування інвестиційної стратегії розвитку на телекомунікаційному підприємстві складається з таких елементів, як:

- формування бачення майбутнього підприємства (ідеали, мрії, кінцева мета);
- розроблення місії, визначення цінностей організації (принципи, підвалини, які дають напрями організаційного бачення);
- аналіз стартових умов (соціально-економічна ситуація) та SWOT-аналіз;

Рис. 1. Складники механізму планування інвестиційної стратегії розвитку

- визначення пріоритетів інвестиційної стратегії розвитку;
- розроблення цілей за кожним пріоритетом інвестиційної стратегії розвитку;
- розроблення плану дій із досягнення кожного стратегічного інвестиційного пріоритету;
- формування процесу інвестиційної стратегії розвитку управління;
- розроблення системи показників та індикаторів інвестиційної стратегії розвитку;
- організація моніторингу та контролі інвестиційної стратегії розвитку;
- виконання плану інвестиційної стратегії розвитку.

На шляху впровадження планів інвестиційної стратегії розвитку можуть виникати завади, до яких належать: відсутність розуміння між керівниками, які можуть бути якісними спеціалістами, але не досить добре розбиратись у інших функціональних галузях, що впроваджують інвестиційну стратегію розвитку; запровадження реструктуризації на підприємстві згідно з інвестиційною стратегією розвитку, але не розроблено або недосконало розроблено план її проведення; на підприємстві може бути прийнята в роботу завелика кількість проектів, що виконуються одночасно, як наслідок – незбалансований розподіл ресурсів, робота у режимі багато-задачності, незадоволення реальних потреб споживачів тощо. Все це суттєво впливає на

підходи до планування інвестиційної стратегії розвитку.

Висновки. Бізнес-середовище, в якому функціонують підприємства, насамперед телекомунікаційні, зазнає постійних змін тому що є високотехнологічним та інноваційним. Підприємства, які змогли вирішити завдання виживання у сучасних мінливих умовах, одержали можливість та одночасно постали перед потребою формування стратегії подальшого розвитку. Стратегія підприємства та його ефективність залежатиме від адаптивних можливостей, які забезпечуються плануванням інвестиційної стратегії розвитку.

З урахуванням вищенаведених факторів, що впливають на функціонування підприємств, можна зазначити, що основні особливості планування інвестиційної стратегії розвитку полягатимуть у такому: розроблення планових документів буде характеризуватися укрупненням показників; скорочення горизонту планування на довгострокові терміни; зменшення деталізації у планових документах, оскільки є тенденція агрегації; використання програм та проектів частіше, ніж класичних планів.

Для планування інвестиційної стратегії розвитку на підприємстві необхідно розробити та сформувані відповідний механізм, який буде враховувати як особливості галузі, так і умови роботи конкретного підприємства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Байков, Е.А. Управление реализацией стратегического потенциала предприятия в целях его развития. Научно-технические ведомости СПбГПУ. 2012. № 2–2 (144). С. 107–112
2. Василенко, В.О. Стратегічне управління підприємством : навч. посібник. К. : ЦНЛ, 2004. 400 с.
3. Величко С.В. Стратегическое управление деятельностью предприятий услуг сотовой связи в современных условиях. Вестник ВУИТ. 2011. № 24. [Електронний ресурс]. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/strategicheskoe-upravlenie-deyatelnostyu-predpriyatiy-uslug-sotovoy-svyazi-v-sovremennyh-usloviyah>
4. Відоменко І.О. Інвестиційна стратегія – інструмент формування конкурентної переваги виноробних підприємств. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2013. № 778. С. 227–232.
5. Ильин А.И. Планирование на предприятии: Учебник. Мн: Новое знание, 2010. 700 с.
6. Лисин Д.А., Пономарев Ю.В. Управление маркетинговой стратегией компании. Управление и экономика в XXI веке. 2017. № 1. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/upravlenie-marketingovoy-strategy-kompanii>
7. Оберемчук В. Ф. Стратегія розвитку бренду роботодавця як складова бізнес-стратегії підприємства. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Економічні науки. 2015. Вип. 10. С. 205–209
8. Пахомова Ю.В. Прогнозирование в менеджменте: модель развития предприятия сотовой связи. Вестник ВГТУ. 2014. № 5. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/prognozirovanie-v-menedzhmente-model-razvitiya-predpriyatiya-sotovoy-svyazi>
9. Спирина А. М. Инфраструктура, поддерживающая действие механизма стратегического планирования на предприятии. Экономическая наука и практика: материалы Междунар. науч. конф. Чита: Молодой ученый, 2012. С. 22–31.
10. Тертичка В. Стратегічне управління. Київ : «К.І.С.», 2017. 932 с.

11. Gudz O., Prokopenko N. Management of the Innovative Developments in Terms of the Digital Economy: Transformation of Organizational Mechanisms (Управління інноваційним розвитком підприємств в цифровій економіці: трансформація організаційних механізмів) Management of innovative development the economic entities: collective monograph / ed. by M. Bezpartochnyi, I. Britchenko in 2 Vol. / Higher School of Social and Economic, Przeworsk: Wydawnictwo I Drukarnia Nova Sadec, 2018. Vol. 1. pp. 55–63.

REFERENCES:

1. Baikov, E.A. (2012) Upravlenie realizaciej strategicheskogo potenciala predpriyatiya v celyah ego razvitiya [Managing the implementation of the strategic potential of the enterprise for its development] no. 2–2(144). Pp. 107–112
2. Vasilenko, V.O. (2004). Strategichne upravlinnya pidpriyemstvom [Strategic management on the enterprise] K.: CNL.
3. Velichko, S.V. (2011) Strategicheskoe upravlenie deyatelnostyu predpriyatij uslug sotovoj svyazi v sovremennyh usloviyah [Strategic management of the activities of enterprises of cellular communication services in modern conditions.] Bulletin VUiT Retrived from: <https://cyberleninka.ru/article/n/strategicheskoe-upravlenie-deyatelnostyu-predpriyatij-uslug-sotovoy-svyazi-v-sovremennyh-usloviyah>
4. Vidomenko I.O. (2013) Investetsiyna stratrgiya – instrument formuvanny konkurentnoi perevagi virobnichih pidpriyemstv [Investment strategy – tool of competitive advantages wineries] Bulletin of the Lviv Polytechnic National University, no. 778, pp. 227–232
5. Ilyin A.I. (2010) Planirovanie na predpriyatii [Planning at the enterprise] Mn: Novoe znanie
6. Lisin D.A., Ponomarev, Yu.V. (2017) Upravlenie marketingovoy strategiej kompanii [Managing the marketing strategy of the company. Management and economy in the XXI century]. Retrived from: <https://cyberleninka.ru/article/n/upravlenie-marketingovoy-strategiej-kompanii>
7. Oberemchuk V.F. (2015) Strategiya rozvitku brendu robotodavcya yak skladova biznes-strategiyi pidpriyemstva [The brand development strategy of the employer as part of the business strategy of the enterprise] Bulletin of the Kamyanyets-Podilsky National University named after Ivan Ogienko. No.10, hh 205–209
8. Pakhomova Yu.V. (2014) Prognozirovanie v menedzhmente: model razvitiya predpriyatiya sotovoj svyati [Forecasting in management: a cellular business development model. VSTU Bulletin]. Retrived from:URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/prognozirovanie-v-menedzhmente-model-razvitiya-predpriyatiya-sotovoy-svyazi>
9. Spirina, A. M. (2012) Infrastruktura, podderzhivayushaya dejstvie mehanizma strategicheskogo planirovaniya na predpriyatii. [Infrastructure supporting the operation of the mechanism of strategic planning in the enterprise]. Chita: Young Scientist.
10. Tertichka, V. (2017) Strategichne upravlinnya [strategic management]. Kiev: «K.I.S.»
11. Gudz, O., Prokopenko, N. (2018). Management of the Innovative Developments in Terms of the Digital Economy: Transformation of Organizational Mechanisms Management of innovative development the economic entities. Higher School of Social and Economic, Przeworsk: Wydawnictwo I Drukarnia Nova Sadec.